

Research Paper

Assessing the Role of Rural Agriculture in the Feasibility of Urban Development: Case Study: South Rodbar

Masoume Alimoradi¹, Mohammad Hossein Saraei*²

1. Phd Student of Geography and Urban Planning, Yazd University, Yazd, Iran.

2. Associate Professor, Department of Geography and Urban Planning, Yazd University, Yazd, Iran

Received: 13 January 2021

Accepted: 13 May 2021

PP: 289-304

Use your device to scan and
read the article online

Keywords:

Sustainable Entrepreneurship,
Rural Development, Coastal
Villages, Qeshm

Abstract

Many of the world's rural-based cities have remained agriculturally oriented. In this study, by investigating the role of rural agriculture in promoting urban-regional development indicators, we intend to explain this issue; to this end, the city of south Rudbar in Kerman province has been selected. The current study is based on a developmental goal. This research has collected data in three parts. Meanwhile, with 110 complete questionnaires for urban people, 300 questionnaires for rural people and 36 questionnaires by experts, data gathering stage has been reached. Statistical analysis of the study was conducted using SPSS20 software, model implementation and answering the hypotheses was performed using Smart-PLS2 software. During the first hypothesis test, the effect of agricultural economy on urban development in the first model, it has a path coefficient of 0.569 and according to t statistic 17.652 at 99% level, this effect has been positive and significant. In this study, the effect of agricultural economy on urban development in the second model; the path coefficient was 0.390, in accordance with the t statistic of 6.653 at 99% level, this effect was positive and significant and this hypothesis was retained. In the second hypothesis, the effectiveness of agricultural factors on urban development in the second model, the path coefficient was -0.131 and regarding the t statistic 2.499 at 95% level, this effect was negative and significant. In the third hypothesis the effect of agricultural economy on urban development by adjusting agricultural factors in the second model; the coefficient path was -0.217; according to t statistic 3.894 at 99% level, this effect was negative and significant. In the first hypothesis, the effect of agricultural economy on urban development in the third model; the path coefficient was 0.486. Moreover, with regard to t statistic 9.482 at the level of 99%, this effect was positive and significant

Citation: Alimoradi, M; Saraei, M(2023): Assessing the Role of Rural Agriculture in the Feasibility of Urban Development: Case Study: South Rodbar, Journal of Regional Planning, Vol 12, No 48, PP: 289-304.

DOI: 10.30495/JZPM.2021.26980.3822

DOR: 20.1001.1.22516735.1401.12.48.19.3

* **Corresponding author:** Mohammad Hossein Saraei

Address: Associate Professor, Department of Remote Sensing, Yazd University, Yazd, Iran.

Tell: +989133590659

Email: msaraie57@gmail.com

Extended Abstract

Introduction

Agricultural sector is one of important part in production processes, has constantly had a special place in the world economy. Particularly, after the oil shocks in the 1970s which caused the economic stagnation in the Western world, attention was paid to agriculture and its products as a significant factor in economic growth and development. Gatag recognizes the importance of the agricultural sector in three main roles of supplying raw materials, food, providing foreign currency as an important part in the development of the market (Gatag, 2008, 2012). Therefore, nowadays in most countries, supporting the agricultural sector is considered as a crucial security issue and it can play an essential role in the development of countries (MokhtariHasari, 86: 2010). With regard to the importance of agricultural sector in national economy, it seems crucial to pay attention to the cities with high capacities in agricultural production. This cities can play a remarkable role in regional balances and and accelerate the development process of region. In this regard, the southern region of Kerman province involves high agricultural capacity and includes 7 cities: Jiroft, Anbarabad, Kahnooj, Qaleh Ganj, Manojan and Faryab. Given that, the city of South Rudbar has been selected, which is only one of the two urban points of the city of South Rudbar and is located in the center of a wide rural area. Agricultural activities are the most important activities of the inhabitants of the study area. . In this regard, the current study intends to first identify the factors of agricultural development in the Southern Rudbar region and then investigate the urban development indicators of the cities located in the areas and finally explain the development pattern of urban indicators in South Rudbar in the future. The general aim of this study is to explain the role of rural agriculture in promoting urban and regional development indicators in Rudbar. Meanwhile, the current study will face the following basic question:

1. What are the indicators of urban development of cities located in agricultural areas?

2. How will continue the pattern of urban indicators development of South Rudbar on rural agriculture?

Methodology

The current study is a descriptive- analytical research. In order to explain the role of rural agriculture in promoting urban-regional development (case study of Rudbar in the south of Kerman province) structural equation modeling has been used. Experimental data collection is conducted through a closed questionnaire with a five-part Likert scale for the city's specialists and respondents. Statistical analysis of the study was conducted using SPSS20 software, model implementation and answering the hypotheses was performed using Smart-PLS2 software. GIS software was used to preparing maps. In the present study, the role of rural agriculture in South Rudbar in Kerman province is considered as independent variable and the promotion of urban and regional development indicators is regarded as dependent variable to identity to what extent it has led to the economic and social development of the city and the area. In the present study, the role of rural agriculture in South Rudbar in Kerman province is considered as independent variable and the promotion of urban and regional development indicators is regarded as dependent variable to identity to what extent it has led to the economic and social development of the city and the area. The population of the central part as the study area is 62125 people and has 16347 households which is considered as statistical population that through Cochrans' formula the sample size of 375 households and on the basis of simple random sampling were selected for conducting the study.

Results and Discussion

This study attempted to explain the role of rural agriculture in promoting urban and

regional development indicators in Rudbar. In verifying the first hypothesis of the effect of agricultural economy on urban development, it has a path coefficient of 0.569 and according to t statistic 17.652 at 99% level, this effect has been positive and significant, and this hypothesis was retained which reveals that urban development takes place with the increase of agricultural economy. Moreover, in examining the first hypothesis of the effect of agricultural economy on urban development in the second model, the path coefficient was 0.390, in accordance with the t statistic of 6.653 at 99% level, this effect was positive and significant and this hypothesis was retained and it shows that urban development takes place with the increase of agricultural economy. . In verifying the second hypothesis, the effectiveness of agricultural factors on urban development in the second model, the path coefficient was -0.131 and regarding the t statistic 2.499 at 95% level, this effect was negative and significant.

Conclusion

In the third hypothesis the effect of agricultural economy on urban development by adjusting agricultural factors in the second model; the coefficient path was -0/217; and also according to t statistic 3.894 at 99% level, this effect was negative and significant. In addition, in examining the first hypothesis, the effect of agricultural economy on urban development in the third model; the path coefficient was 0.486. Moreover, with regard to t statistic 9.482 at the level of 99%, this effect was positive and significant. In verifying the second hypothesis, the effect of agricultural factors on urban development in the third model; the path coefficient was -0.149. Moreover, according to t statistic 2.889 at 99% level, this effect was negative and significant. In investigating the third hypothesis, the impact of agricultural economy on urban development by adjusting agricultural factors in the third model; the path coefficient was -0.132 and regarding t statistic 2.244 at the level of 95%, this effect was negative and significant.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

ارزیابی نقش کشاورزی روستایی در تحقق‌پذیری توسعه شهری؛ مورد پژوهی: شهر رودبار

معصومه علیمرادی^۱، محمدحسین سرایی^{۲*}

۱. دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه یزد، یزد، ایران

۲. دانشیار گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه یزد، یزد، ایران.

چکیده

بسیاری از شهرهای روستا پایه‌ی جهان با محوریت کشاورزی پایدار مانده‌اند. در این پژوهش با بررسی نقش کشاورزی روستایی در ارتقا شاخص‌های توسعه شهری-منطقه‌ای قصد تبیین این موضوع را داریم؛ به همین منظور شهر رودبار جنوب در استان کرمان انتخاب شده است. پژوهش حاضر بر اساس هدف توسعه‌ای است. این پژوهش در سه‌بخش با گردآوری اطلاعات پرداخته است؛ در این میان با ۱۱۰ پرسشنامه کامل برای افراد شهرنشین، ۳۰۰ پرسشنامه برای افراد روستائین و ۳۶ پرسشنامه توسط متخصصین به مرحله استخراج داده رسیده است. تحلیل‌های آماری پژوهش با استفاده از نرم‌افزار SPSS20، اجرای مدل و پاسخ به فرضیات بانرم‌افزار Smart-PLS2 انجام شده است. طی آزمون فرضیه اول اثر اقتصاد کشاورزی بر توسعه شهری در مدل اول؛ دارای ضریب مسیر ۰/۵۶۹ بوده و با توجه به آماره t ۱۷/۶۵۲ در سطح ۹۹ درصد این اثر مثبت و معنادار بوده است. در این آزمون اثر اقتصاد کشاورزی بر توسعه شهری در مدل دوم؛ ضریب مسیر ۰/۳۹۰ بوده، با توجه به آماره t ۶/۶۵۳ در سطح ۹۹ درصد این اثر مثبت و معنادار بوده و این فرضیه مورد پذیرش قرار گرفت. در فرضیه دوم اثر عوامل کشاورزی بر توسعه شهری در مدل دوم؛ ضریب مسیر ۰/۱۳۱- بوده و با توجه به آماره t ۲/۴۹۹ در سطح ۹۵ درصد این اثر منفی و معنادار بوده است. در فرضیه سوم اثر اقتصاد کشاورزی بر توسعه شهری با تعدیلگری عوامل کشاورزی در مدل دوم؛ ضریب مسیر ۰/۲۱۷- بوده است. با توجه به آماره t ۳/۸۹۴ در سطح ۹۹ درصد این اثر منفی و معنادار بوده است. در فرضیه اول اثر اقتصاد کشاورزی بر توسعه شهری در مدل سوم؛ ضریب مسیر ۰/۴۸۶ بوده است. همچنین با توجه به آماره t ۹/۴۸۲ در سطح ۹۹ درصد این اثر مثبت و معنادار بوده است.

تاریخ دریافت: ۲۴ دی ۱۳۹۹

تاریخ پذیرش: ۲۳ اردیبهشت ۱۴۰۰

شماره صفحات: ۲۸۹-۳۰۴

از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید

واژه‌های کلیدی:

کشاورزی روستایی، حوزه نفوذ، توسعه، ناحیه، شهر رودبار جنوب.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

استناد: علیمرادی، معصومه؛ سرایی، محمدحسین (۱۴۰۱): ارزیابی نقش کشاورزی روستایی در تحقق‌پذیری توسعه شهری؛ مورد پژوهی: شهر رودبار، فصلنامه برنامه‌ریزی منطقه‌ای، سال ۱۲، شماره ۴۸، مردشت: صص ۲۸۹-۳۰۴.

DOI: 10.30495/JZPM.2021.26980.3822

DOR: 20.1001.1.22516735.1401.12.48.19.3

* نویسنده مسئول: محمد حسین سرایی

نشانی: دانشیار گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری دانشگاه یزد، دانشگاه یزد، یزد، ایران.

تلفن: ۰۹۱۳۳۵۹۰۶۵۹

پست الکترونیکی: msaraie57@gmail.com

مقدمه

کشاورزی خود ادامه می‌دهند و بهترین راه اطمینان از وجود یک ارتباط مستحکم بین جمعیت و زمین را فعالیت کشاورزی در نظر می‌گیرند (دورن، ۲۰۰۳: ۱۹). گاتاگ اهمیت بخش کشاورزی را در ۳ نقش اساسی تامین کننده غذا و مواد اولیه، تامین ارز خارجی بخش مهم در توسعه بازار می‌داند (گاتاگ، ۱۳۸۰، ۱۳۸۱). بنابراین امروزه در بیشتر کشورها حمایت از بخش کشاورزی یک موضوع بسیار مهم امنیتی به شمار می‌رود و توجه به توانمندی‌های بخش کشاورزی و نقش مهم آن در رونق اقتصادی ضرورت داشته و حمایت از آن نیز نقش اساسی در توسعه کشورها خواهد داشت (مختاری حصار، ۱۳۸۹: ۸۶).

بخش کشاورزی یکی از بخش‌های مهم در فرایندهای تولید، همواره جایگاه ویژه‌ای در اقتصاد جهانی داشته است. به ویژه پس از وقوع شوک‌های نفتی دهه هفتاد که به رکود اقتصادی در جهان غرب انجامید، توجه به کشاورزی و فرآورده‌های آن به عنوان عامل مهمی در رشد و توسعه اقتصادی بیشتر شد (سگری، ۱۳۸۳: ۱۲). به طوری که در دیدگاه‌های جدید توسعه، اولویت با بخش کشاورزی است (۲۰۰۰: Kautoris.A). به همین دلیل است که کشورهای مختلف جهان با سطح مختلف توسعه اقتصادی و اجتماعی به حمایت از نظام‌های

جدول ۱- تولید و اشتغال در کشاورزی جهان سوم

مناطق	درصد نیروی کار در کشاورزی	درصد تولیدات کشاورزی به کل تولید ناخالص داخلی
جنوب آسیا	۵۴	۲۴
آسیای شرقی (شامل چین)	۶۱	۱۸
آمریکای لاتین	۲۹	۸
آفریقا	۶۸	۳۲
ایران	۲۲	۱۳
جهان	۴۰	۳/۲

(World Development Report 2010, World Bank)

با توجه به اهمیت بخش کشاورزی در اقتصاد ملی توجه به شهرهایی که دارای ظرفیت‌های بالایی در تولیدات کشاورزی هستند ضروری به نظر می‌رسد. این شهرها می‌توانند نقش مهمی در تعادل‌های ناحیه‌ای ایجاد نموده و روند توسعه یافتگی نواحی را سرعت بخشند. در این راستا منطقه جنوب استان کرمان یکی از مناطق با ظرفیت بالا در زمینه کشاورزی و شامل شهرستان جیرفت، عنبرآباد، کهنوج، رودبار، قلعه گنج، منوجان و فاریاب است. این منطقه ۳۰۰ هزار هکتار از اراضی کشاورزی خود را سالانه به زیر کشت می‌برد (جهاد کشاورزی جنوب استان کرمان، ۱۳۹۲). بنابراین مطالعه موقعیت، اهمیت و نقشی که هر کدام از این شهرها می‌توانند در توسعه حوزه نفوذ و توسعه ناحیه‌ای خود داشته باشند بسیار مهم است. در همین رابطه شهر رودبار جنوب انتخاب گردیده است، شهری که تنها یکی از دو نقطه شهری شهرستان رودبار جنوب است و در مرکز یک ناحیه وسیع روستایی قرار دارد. فعالیت‌های کشاورزی مهم‌ترین فعالیت ساکنان منطقه مورد مطالعه می‌باشد. در این راستا پژوهش حاضر قصد دارد شاخص‌های توسعه شهری شهرهای مستقر در حوزه‌های را بررسی نموده و در نهایت الگوی توسعه شاخص‌های شهری رودبار جنوب در آینده را تبیین کند

در ساختار شهری و روستایی اقتصاد ایران، اینکه بخش کشاورزی به عنوان یک بخش اقتصادی مهم نقش حیاتی در توسعه را بر عهده داشته، نکته حائز اهمیتی است که در سال‌های اخیر به ویژه به دنبال جهش درآمدهای نفتی تریدیهایی در باب آن ایجاد شده است. در این زمینه در داخل کشور دیدگاه‌های به نسبت پرنفوذی وجود دارد که تصور آن‌ها بر اهمیت اندک بخش کشاورزی در ساختار اقتصاد است و معتقدند نوع تعامل با این بخش از اقتصاد صرفاً می‌بایست در حد یک بخش مداراکننده و نه رشد دهنده و اعتلا بخش باشد. در این دیدگاه صاحب نظران بر مبنای نظریه تغییرات ساختاری قابلیت بخش کشاورزی را تنها در تامین امنیت غذایی و نقش اندک در برقراری توازن درآمدی در جامعه می‌دانند. این گروه بر این باورند که از سوئی بخش کشاورزی به سبب کوچک مقیاس بودن فعالیت‌های آن، پرنوسان بودن رشد، بهره‌وری پایین عوامل تولید و نیز کاهش میزان اشتغال در این بخش از بعد از اصلاحات ارضی توان لازم برای واقع شدن به عنوان موتور رشد و توسعه، در اقتصاد ایران را ندارد (نیلی، ۱۳۹۳: ۷). در مقابل دیدگاه دومی وجود دارد که بخش کشاورزی را به دلیل ارتباط تنگاتنگی که با سایر بخش‌های اقتصادی دارند به دلیل بهره‌گیری فراوان از تولیدات سایر بخش‌های اقتصادی می‌تواند نقش بسیار موثری در به حرکت درآوردن چرخ‌های اقتصادی کشور ایفا نماید (پرمه و دباغ، ۱۳۸۳: ۱۴۴). امروزه روابط تعاملی علاوه بر روابط سنتی و تاریخی، عرصه‌ای روستایی و کانون‌های شهری را به یکدیگر پیوند می‌دهد. (Saeedi, et al. 2018, 30)

جدول ۲ - محصولات زراعی و باغی شهرستان رودبار جنوب سال زراعی ۹۴-۹۵

نام محصول	سطح زیر کشت	عملکرد در هکتار
گندم	۱۷۲۳۰	۳/۷
ذرت	۱۸۵۰	۷
گوچه فرنگی	۵۸۲۷	۳۸
هندوانه	۶۴۴۲	۳۵
خیار	۳۸۶۰	۳۵
حنا	۴۵۰۰	۵/۵
خرما	۵۷۶۳	۷
مرکبات	۸۷۴	۱۱

ماخذ: جهاد کشاورزی شهرستان رودبار جنوب ۱۳۹۵

هدف کلی این پژوهش تبیین سهم و نقش کشاورزی روستایی در ارتقا شاخص‌های توسعه شهری و منطقه‌ای رودبار می‌باشد. نتایج این پژوهش می‌تواند نقش و اهمیت کشاورزی در منطقه مورد مطالعه را در توسعه اقتصادی-اجتماعی و فرهنگی شهر و به تبع منطقه و همچنین دسترسی شهروندان به خدمات و امکانات زیرساختی، زیربنایی، آموزشی، بهداشتی و همچنین اشتغال‌زایی ساکنان شهر و منطقه نشان دهد در این بین پژوهش حاضر با سوال اساسی ذیل مواجه خواهد بود کشاورزی روستایی در دو دهه اخیر در ارتقا شاخص‌های توسعه شهری رودبار به چه میزان نقش داشته است؟ در این راستا پژوهش با سوالات اساسی ذیل مواجه خواهد بود:

۱- شاخص‌های توسعه شهری شهرهای مستقر در حوزه‌های کشاورزی چیست؟

۲- الگوی توسعه شاخص‌های شهری رودبار جنوب چگونه بر محور کشاورزی روستایی استمرار خواهد یافت؟

پیشینه تحقیق و مبانی نظری

برای دستیابی به توسعه پایدار منطقه ای، تقویت روابط روستایی - شهری حائز اهمیت است تا بتواند توسعه روستایی و شهری را هماهنگ کند. (Ou&Bevilacqua, 2018:50). ارتباط تنگاتنگ بین روستا و فعالیت کشاورزی و به عبارتی نقش نواحی روستایی در تولید محصولات کشاورزی از دیگر ضرورت‌های برنامه‌ریزی توسعه روستایی در کشور محسوب می‌شود. امورگيو (۲۰۱۴) در مطالعه‌ای با عنوان " نقش کشاورزی در توسعه اقتصادی نیجریه" در مورد کشاورزی این کشور به تحلیل توسعه و عوامل تاثیرگذار بر بهره‌وری کشاورزان پرداخته‌اند این محققان در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که توسعه بخش کشاورزی برای پیشرفت این کشور از اهمیت بالایی برخوردار است. این کشور برای قرار گرفتن در مسیر توسعه باید بررسی کند چه عواملی مانع از توسعه بخش کشاورزی می‌گردند کشاورزی که پیش از انفجار نفتی ستون فقرات اقتصاد نیجریه را تشکیل می‌دهد. هیندردینک و تیتوس (Hindetdink and Titud,)

صنعت و هم در بخش خدمات نارسایی‌ها به گونه‌ای است که موجب ضایعات بخش عظیمی از محصولات کشاورزی می‌شوند. در نگرش سیستمی شهر همراه با ناحیه پیرامون به عنوان یک سیستم ناحیه‌ای مطرح است هر گونه تغییر در اجزاء یک ناحیه، بر روی عناصر دیگر سیستم تاثیر می‌گذارد، هر چند که روستاهای یک ناحیه به عنوان سلول‌های تولیدی شهر، عامل اصلی بوجود آمدن شهر محسوب می‌شوند ولی آنچه که به یک ناحیه هویت کارکردی می‌بخشید، شبکه‌ای از تعامل اجتماعی است که هسته مرکزی و هدایت‌کننده این تعامل اجتماعی شهر می‌باشد، شهرهای کوچک با دارا بودن بعضی ویژگی زندگی روستایی تعامل قوی دارند. شهرهای کوچک و شهرهای میانی به عنوان مکان مرکزی بیشترین روابط را با سکونتگاه‌های روستایی و حوزه نفوذ برقرار می‌سازند از این رو سکونتگاه‌های روستایی ضمن ارتباط فیزیکی و اقتصادی با شهرهای کوچک و میانی وابستگی‌های پایداری نیز دارد. در نگرش جغرافیایی شهر در ارتباط با ناحیه خود مورد مطالعه قرار می‌گیرد، چرا که شهر با پیرامون خود و با روستاهای اطراف و شهرهای دیگر ناحیه که در آن تکوین یافته است پیوند جغرافیایی محکمی دارد (فرید، ۱۳۷۱: ۴۴۳-۴۴۴). در مناطقی که افزایش تولیدات کشاورزی در آن‌ها دیده می‌شود شهرها به سرعت رشد می‌کنند. این امر ممکن است از شرایط مساعد طبیعی و آب و هوایی حاصل شود یا اینکه دولت‌ها باعث افزایش تولیدات کشاورزی در یک ناحیه باشند. علاوه بر این به موازات افزایش تولیدات کشاورزی در یک ناحیه، اغلب فرصت‌های تازه اقتصادی و ساخت جدید اشتغال در شهرها به وجود آید. چنان که سیاست دولت "سریلانکا" در زمینه گسترش آبیاری و حمل و نقل در مناطق کم باران باعث افزایش تولیدات کشاورزی شد (شکویی، ۱۳۸۵: ۲۹۳). بطور کلی، فعالیت اصلی روستا تا بیان ایران کشاورزی است و تقریباً تمام شاغلان بخش کشاورزی در مناطق روستایی ساکن هستند. در این میان، ایران از جمله کشورهایی است که فروش نفت در درآمدهای آن حرف اول را می‌زند و درآمدهای حاصل از صادرات نفت در مقابل درآمدهای دیگر هر سال سنگین‌تر می‌شود. درآمدهای نفتی اما پیامدهای پرشماری دارد که از مهم‌ترین آن‌ها، ایجاد فضای رانت جویانه در کسب و کار شهروندان و دولت‌ها است. رانت‌جویی و دولت رانتیر را می‌توان ویژگی اصلی دولت ایران دانست (روزنامه دنیای اقتصاد، ۱۳۸۹: ۳۱). اگر فضای ناحیه را به عنوان یک سیستم نظر بگیریم که شهر در کانون مرکزی این نظام و روستاهای پیرامون به منزله عناصر مکمل در اطراف این هسته قرار گرفته‌اند، بین این کانون و نواحی پیرامونی آن روابط متقابل وجود خواهد داشت که در نظام اقتصادی-اجتماعی از

تاثیرگذارترین جریان‌های همه جانبه در درون ناحیه می‌باشد، و ساختار فضایی ناحیه تحت تاثیر سرنوشت ساز آن‌ها شکل می‌گیرد (مومنی، ۱۳۷۷: ۱۲۹-۱۲۷). ایجاد شهرهای کوچک در پیوندی عملکردی با حوزه‌های روستایی محور قرار گرفته تا تنوع بخشیدن به اقتصاد، صنعتی کردن، عرضه خدمات پشتیبانی و تجاری کردن کشاورزی توسعه همه جانبه روستاها را برآورده می‌سازد (صراف، ۱۳۷۷: ۱۳۰). بنابراین شهرهای کوچک به دلیل ارتباط تنگاتنگی که با حوزه نفوذ خویش دارند می‌توانند با توجه به جایگاه بازار و کارکردهای اقتصادی-اجتماعی شهر از طریق برقراری پیوندهای مستقیم با عوامل تولید و مصرف به همراه توزیع خدمات توسعه‌ای با تراوش اثرات رشد به پایین نقش مهمی را در فرایند توسعه در حیات روستاها ایفاء نمایند. از این رو شهرها به منزله کانون ناحیه، نقش وحدت و ثبات بخشی را ایفا می‌کنند. در واقع توسعه و نوآوری در ماتریسی از مناطق شهری زاینده شده و به پیرامون روستایی جریان می‌یابد و نهایتاً پویایی اقتصاد به همراه ارائه مناسب خدمات در تمام سطوح می‌تواند به توسعه یکپارچه ناحیه (اعم از شهر و روستا) بیانجامد (افتخاری و همکاران، ۱۳۸۰: ۶۳). جان ویلیامز و همکاران (۲۰۱۶) در مقاله‌ای تحت عنوان "کشاورزی پایدار برای رفاه بشر و پایداری جهانی" را بررسی و در پایان نتیجه گرفته است کشاورزی پایدار برای رسیدن به اهداف توسعه پایدار سازمان ملل از ریشه کنی گرسنگی و تامین مواد غذایی برای جمعیت رو به رشد جهان است. کرمی و همکاران (۱۳۹۵) در مقاله‌ای تحت عنوان "نقش جریان محصولات زراعی در پیوندهای روستا-شهری مطالعه موردی بخش مرکزی شهرستان دزفول" را بررسی کرده و در پایان نتیجه گرفته است که میانگین درآمد روستاها ارتباطی با بهره‌مندی آن‌ها در خدمات در هر سه سطح نداشته و در موارد وجود اختلاف نیز افزایش درآمد عاملی در افزایش خدمات نبوده است. این امر عدم تاثیر پارامتر درآمد حاصل از سال محصولات زراعی در سطح روستاهای منطقه را در ایجاد پیوندی مثبت و قوی با شهر در زمینه بهره‌مندی از خدمات اجتماعی و رفاهی نشان می‌دهد. همچنین باید گفت مرور پیشینه داخلی پژوهش نشان داده است که مقاله‌های محدودی بر روی نقش و سهم کشاورزی روستایی در ارتقا شاخص‌های توسعه شهری و منطقه‌ای انجام شده است. بنابراین ادبیات نظری این موضوع در کشور بسیار نوظا بوده و انجام این پژوهش کمک بسیاری در بهبود ادبیات این موضوع خواهد کرد.

مواد و روش تحقیق

تحقیق حاضر، با توجه به ماهیت مسئله و موضوع مورد بررسی، از نوع تحقیقات توصیفی-تحلیلی است هدف آن شناخت تبیین سهم و نقش کشاورزی روستایی در ارتقا شاخص‌های توسعه شهری و منطقه‌ای رودبار، همچنین شناخت توان کشاورزی منطقه، شنا سبایی محدودیت‌های کشاورزی منطقه، شناخت و توسعه قابلیت‌های کشاورزی در ناحیه رودبار جنوب، تعیین نقش اقتصاد کشاورزی رودبار در توسعه شهری- منطقه‌ای می‌باشد. برای جمع‌آوری داده‌های مورد نیاز پژوهش از دو روش کتابخانه‌ای و میدانی استفاده شده است. به منظور تبیین و نقش کشاورزی روستایی در ارتقا شاخص‌های توسعه شهری - منطقه‌ای (نمونه موردی رودبار جنوب استان کرمان) مدل معادلات ساختاری استفاده شده است. جمع‌آوری اطلاعات میدانی از طریق پرسشنامه بسته با مقیاس لیکرت پنج بخشی برای متخصصین و پاسخگویان شهر پرداخته شده است. تحلیل‌های آماری پژوهش با استفاده از نرم‌افزار SPSS20 برخی از تحلیل‌ها انجام گرفته است. سپس اجرای مدل وپا سخ به فر ضیات بانرم‌افزار Smart PLS2 انجام شده است. برای تهیه نقشه‌ها از نرم افزار GIS استفاده شده است. در پژوهش حاضر نقش و سهم کشاورزی روستایی رودبار جنوب در استان کرمان به عنوان متغیر مستقل در ارتقا شاخص‌های توسعه شهری و منطقه‌ای آن به عنوان متغیر وابسته در نظر گرفته شده است بدین معنی که کشاورزی روستایی رودبار جنوب، در جنوب استان کرمان به چه اندازه‌ای باعث توسعه اقتصادی و اجتماعی شهر و ناحیه شده است. محدوده مکانی پژوهش بخش مرکزی شهر استان رودبار جنوب شامل شهر رودبار و دو دهستان رودبار و نهضت آباد می‌باشد. و بنابر سرشماری مرکز آمار ایران، جمعیت این شهرستان در سال ۱۳۹۵ برابر ۱۰۵۹۹۲ نفر و همچنین دارای ۲۷۴۲۸ خانوار بوده است که جمعیت بخش مرکزی به عنوان محدوده مورد مطالعه ۶۲۱۲۵ نفر و دارای ۱۶۳۴۷ خانوار به عنوان جامعه آماری در نظر گرفته شده که از طریق فرمول کوکران حجم نمونه ۳۷۵

خانوار و بر اساس نمونه‌گیری تصادفی ساده برای انجام تحقیق انتخاب شدند. بدین منظور برای برخی از شاخص‌ها از ابزار پرسشنامه جهت اندازه‌گیری شاخص‌ها و برای شاخص‌های کیفی از مصاحبه عمیق و روش‌های کیفی برای سنجش استفاده خواهد شد. لازم به ذکر است که این پژوهش در سه بخش به گردآوری پرسشنامه پرداخته شده است. به طوریکه، ۱۱۰ پرسشنامه کامل برای افراد شهرنشین و همچنین ۳۰۰ پرسشنامه برای افراد روستائین و ۳۶ پرسشنامه توسط متخصصین به مرحله استخراج داده رسیده است.

محدوده مورد مطالعه

شهرستان رودبار جنوب با وسعت حدود ۶۸۶۴ کیلومتر مربع معادل ۳/۷ درصد مساحت استان را به خود اختصاص داده است. طبق آخرین آمار و اطلاعات ارائه شده از جمعیت شهرستان در سال ۱۳۹۵ معادل ۱۰۵۹۹۱ می‌باشد که از این میزان ۲۱۵۸۲ نفر جمعیت شهری و ۸۴۴۱۰ نفر را جمعیت روستایی تشکیل می‌دهد. این شهرستان دارای دو بخش که شامل ۲ شهر و ۲۹۱ آبادی دارای سکنه است. در بخش مرکزی یک شهر و دو دهستان با ۱۰۴ آبادی دارای سکنه و مجموع ۱۳۱ آبادی واقع شده است. شهر رودبار مرکز شهرستان رودبار و واقع در بخش مرکزی شهرستان می‌باشد. این شهر با مختصات ۵۷°۵۷ طول شرقی و ۲۸°۱۰ عرض شمالی و با ارتفاع ۴۷۵ متر از سطح دریاها آزاد، از موقعیت طبیعی دشتی برخوردار است. شهر رودبار دارای آب و هوای گرم و خشک است که تا حدودی متاثر از دشت لوت می‌باشد. شهر رودبار از نظر موقعیت طبیعی دشتی است و در پیرامون آن ارتفاع مهمی به چشم نمی‌خورد. نزدیک‌ترین ارتفاعات به شهر عبارتند از: کوه سرخ گزی با ارتفاع ۷۱۸ متر در فاصله ۱۵ کیلومتری شمال غرب رودبار و کوه ایسگو با ارتفاع ۷۳۹ متر در فاصله ۲۴ کیلومتری شمال غربی شهر قرار گرفته‌اند.

شکل ۱- نقشه موقعیت بخش مرکزی در شهرستان رودبار جنوب

بحث و یافته‌های تحقیق

مطالعه نشان داد، سطح تحصیلات اکثریت پاسخگویان زیر دیپلم ۵۸ درصد، ۲۳/۶ درصد دارای مدرک دیپلم، ۱۰/۹ درصد لیسانس، ۵/۵ درصد فوق دیپلم، ۰/۹ درصد فوق لیسانس و ۰/۹ درصد پاسخگویان شهر دارای مدرک دکتری بودند.

بر اساس نتایج به دست آمده، افراد مورد مطالعه شهر رودبار ۹۳/۶ درصد مرد و ۶/۴ زن بوده و اکثریت آن‌ها در رده سنی ۳۰ تا ۴۰ سال قرار دارند. نتایج بررسی وضعیت تحصیلات افراد مورد

جدول ۳- آزمون نرمال بودن (کولموگروف-اسمیرنوف)

متغیر	Sig	مقدار خطا	نتیجه
توسعه شهری	۰/۰۰۴	۰/۰۵	غیر نرمال
اقتصاد کشاورزی	۰/۰۳۴	۰/۰۵	غیر نرمال
عوامل کشاورزی	۰/۰۵۸	۰/۰۵	نرمال

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۳۹۹

جدول ۴- آزمون KMO و بارتلت (کفایت نمونه)

آماره	آزمون
۰/۵۴۰	کفایت نمونه آزمون KMO
۷۷۴/۸۴۸	مقدار تقریبی مجذور کای
۹۱	درجه آزادی آزمون بارتلت
۰/۰۰۰	سطح معناداری

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۳۹۹

شاخص KMO و آزمون بارتلت

است که نشان می‌دهد تحلیل عاملی برای شناسایی ساختار مدل عاملی مناسب است.

آزمون مدل مفهومی تحقیق

ارزیابی مدل اندازه‌گیری (مدل بیرونی): برای بررسی برازش مدل اندازه‌گیری سه مورد استفاده می‌شود. پایایی شاخص، روایی همگرا و روایی واگرا. پایایی شاخص توسط سه شاخص سنجیده می‌شود. آلفای کرونباخ، پایایی ترکیبی و ضرایب بارهای عاملی. بارهای عاملی شاخص‌ها یا گویه‌ها: در این مرحله بار عاملی مربوط به شاخص‌های سنجیده شده هر متغیر مورد بررسی قرار می‌گیرد. بارهای عاملی بالاتر از ۰/۴ مطلوب هستند و کمتر از آن باید حذف شوند. جدول ۵ بارهای عاملی هر شاخص را نشان می‌دهد.

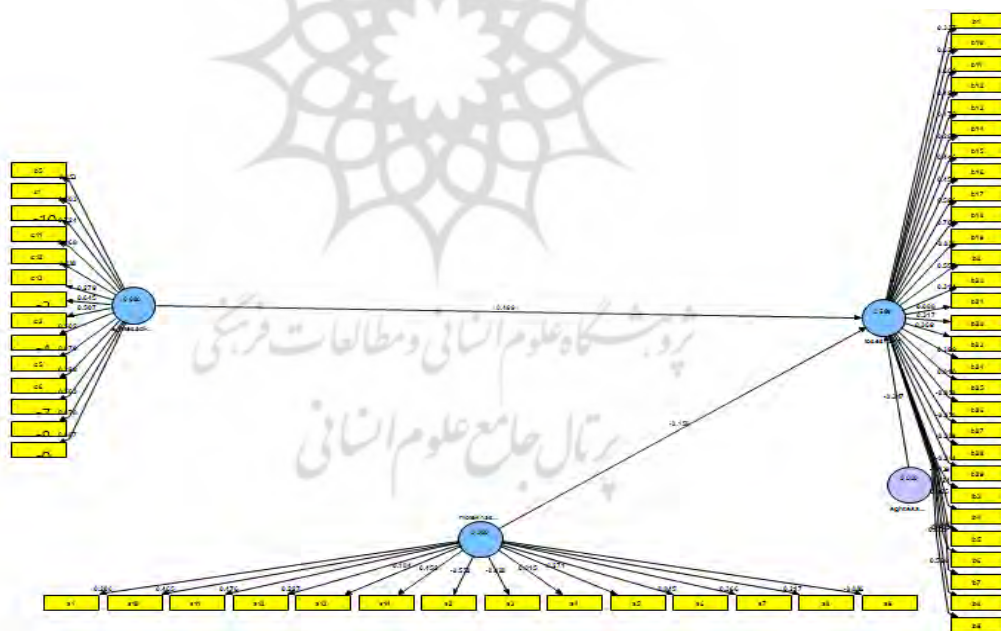
در انجام تحلیل عاملی ابتدا باید از این مسئله اطمینان یافت که می‌توان داده‌های موجود را برای تحلیل به کار برد. به سخن دیگر، آیا تعداد داده‌های مورد نظر (اندازه نمونه و رابطه بین متغیرها) برای تحلیل عاملی مناسب‌اند یا خیر؟ بدین منظور از شاخص KMO و آزمون بارتلت سود جسته می‌شود (مومنی و قیومی، ۱۳۹۱). در جدول نتایج این آزمون ارائه شده است که نشان‌دهنده کفایت نمونه برای تحلیل عاملی می‌باشد. از آنجایی که مقدار شاخص KMO برابر ۰/۵۴۰ است (نزدیک‌تر به یک). تعداد نمونه (تعداد پاسخ‌دهندگان) برای تحلیل عاملی کافی است. همچنین مقدار سطح معناداری (sig) آزمون بارتلت، کوچکتر از ۵ درصد

جدول ۵- بار عاملی متغیرهای مدل دو

سازه	شاخص	ضریب بار عاملی	سازه	شاخص	ضریب بار عاملی
عوامل کشاورزی	a1	۰/۳۹۷	توسعه شهری	b15	۰/۵۴۸
	a2	-۰/۵۱۱		b16	۰/۵۳۷
	a3	-۰/۰۴۷		b17	۰/۶۰۴
	a4	-۰/۲۶۲		b18	۰/۶۴۱
	a5	-۰/۳۳۶		b19	۰/۰۲۲
	a6	۰/۳۹۴		b20	۰/۳۹۴
	a7	۰/۴۹۶		b21	۰/۰۱۴
	a8	-۰/۳۵۸		b22	۰/۲۲۲
	a9	-۰/۶۵۱		b23	۰/۲۸۶

ضریب بار عاملی	شاخص	سازه	ضریب بار عاملی	شاخص	سازه
-۰/۳۰۶	b24	اقتصاد کشاورزی	-۰/۳۷۴	a10	توسعه شهری
-۰/۰۷۵	b25		-۰/۶۵۴	a11	
-۰/۰۵۷	b26		-۰/۲۸۲	a12	
-۰/۳۴۰	b27		-۰/۳۳۳	a13	
-۰/۳۱۷	b28		-۰/۳۵۷	a14	
-۰/۲۷۱	b29		-۰/۳۴۵	b1	
-۰/۴۱۳	c1		-۰/۵۳۶	b2	
-۰/۶۰۵	c2		-۰/۰۶۸	b3	
-۰/۲۷۵	c3		-۰/۳۵۱	b4	
-۰/۴۶۸	c4		-۰/۰۶۲	b5	
-۰/۰۴۸	c5		-۰/۴۴۹	b6	
-۰/۲۲۰	c6		-۰/۳۷۶	b7	
-۰/۶۵۷	c7		-۰/۶۴۵	b8	
-۰/۷۳۴	c8		-۰/۴۹۷	b9	
-۰/۶۸۶	c9	-۰/۶۰۲	b10		
-۰/۷۴۵	c10	-۰/۶۱۳	b11		
-۰/۲۵۱	c11	-۰/۴۷۲	b12		
-۰/۱۰۶	c12	-۰/۱۳۳	b13		
-۰/۲۴۹	c13	-۰/۳۹۸	b14		

منبع: مطالعات نویسنندگان، ۱۳۹۹

شکل ۲- مدل دو به همراه بار عاملی سوال

پایایی ترکیبی مرکب (CR): این معیار توسط ورتس و همکاران (۱۹۷۴) معرفی شد و برتری آن نسبت به آلفای کرونباخ در این است که پایایی سازه‌ها نه به صورت مطلق بلکه با توجه به همبستگی سازه‌هایشان با یکدیگر محاسبه می‌گردد.

ارزیابی پایایی مدل بیرونی: در این مرحله از دو شاخص جهت بررسی پایایی مدل استفاده می‌شود: معیار پایایی ترکیبی (CR)^۳ و معیار ضریب آلفای کرونباخ.

^۳Composite reliability

شاخص‌ها با اهمیت مساوی در محاسبات وارد می‌شوند. درحالی‌که برای محاسبه پایایی ترکیبی، شاخص‌ها با بار عاملی بیشتر، اهمیت زیادتری دارند (داوری و رضازاده، ۱۳۹۲). مقدار پایایی ترکیبی گزارش شده برای هر یک از سازه‌های پنهان مدل در جدول ذیل گزارش شده است.

در صورتی‌که مقدار پایایی ترکیبی برای هر سازه بالای ۰/۷ شود، نشان از پایایی درونی مناسب برای مدل‌های اندازه‌گیری دارد و مقدار کمتر از ۰/۶ عدم وجود پایایی را نشان می‌دهد. ذکر این نکته ضروری است که پایایی ترکیبی در مدل‌سازی ساختاری معیار بهتری از آلفای کرونباخ به شمار می‌رود، به دلیل اینکه در محاسبه ضریب آلفای کرونباخ در مورد هر سازه، تمامی

جدول ۶- پایایی مرکب (CR) مدل دو

مقدار CR	متغیرها
۰/۸۲۰۱۰۹	اقتصاد کشاورزی
۰/۸۵۹۱۹۲	توسعه شهری
۰/۷۳۱۳۱۳	عوامل کشاورزی

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۳۹۹

پایایی قابل قبول است. البته موس و همکاران (۱۹۹۸) در مورد متغیرهایی با تعداد سوالات اندک، مقدار ۰/۶ را به عنوان سرحد ضریب آلفای کرونباخ معرفی کرده‌اند.

ضریب آلفای کرونباخ

ضریب آلفای کرونباخ عاملی است که مقدار آن از ۰ تا ۱ متغیر است، مقدار آلفای کرونباخ بالاتر از ۰/۷ (کرونباخ، ۱۹۵۱)، نشانگر

جدول ۷- ضریب آلفای کرونباخ مدل دو

مقدار آلفا	متغیرها
۰/۷۶۲۱۷۳	اقتصاد کشاورزی
۰/۷۹۱۵۵۳	توسعه شهری
۰/۷۴۶۲۳۱	عوامل کشاورزی

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۳۹۹

همبستگی بیشتر باشد، برازش نیز بیشتر است. فورنل و لارکر^۴ (۱۹۸۱) معیار میانگین واریانس عامل استخراج شده شده (AVE) را برای سنجش روایی همگرا معرفی کرده و اظهار داشتند که مقدار عدد بحرانی ۰/۵ است. مگنر و همکاران (۱۹۹۶) مقدار ۰/۴ به بالا را برای میانگین واریانس عامل استخراج شده شده (AVE) کافی دانسته‌اند. در جدول ۹ مقدار این ضریب برای هر یک از سازه‌ها ارائه شده است. مقدار این شاخص از ۰ تا ۱ متغیر است که مقادیر بالاتر از ۰/۴ پذیرفته شده است (گیفن، ۲۰۰۵).

مطابق با جداول بالا ضریب آلفای کرونباخ برای تمام سازه‌ها مورد نظر بالاتر از ۰/۶ است که حاکی از پایایی مناسب مدل دارد.

روایی مدل بیرونی

برای بررسی روایی بیرونی از دو معیار استفاده شده است. معیار اول روایی همگرایی و معیار دوم روایی واگرا می‌باشد. **بررسی روایی همگرا:** معیار دوم از بررسی برازش مدل‌های اندازه‌گیری، روایی همگرا است که به بررسی میزان همبستگی هر سازه با سوالات (شاخص‌ها) خود می‌پردازد که هر چه این

جدول ۸- میانگین واریانس عامل استخراج شده شده (AVE) مدل دو

مقدار AVE	متغیرها
۰/۴۰۳۹۱۵	اقتصاد کشاورزی
۰/۵۵۵۴۱۵	توسعه شهری
۰/۴۷۶۴۲۲	عوامل کشاورزی

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۳۹۹

⁴Fornel & Larker

روایی واگرا:

روایی واگرا سومین معیار بررسی برازش مدل‌های اندازه‌گیری است که دو موضوع را پوشش می‌دهد:

الف) مقایسه میزان همبستگی بین شاخص‌های یک سازه با آن سازه در مقابل همبستگی آن شاخص‌ها با سازه‌های دیگر.

ب) مقایسه میزان همبستگی یک سازه با شاخص‌هایش در مقابل همبستگی آن سازه با سایر سازه‌ها (داوری و رضازاده، ۱۳۹۲).

روش فورنل و لاکر

معیار مهم دیگری که با روایی واگرا مشخص می‌گردد، میزان رابطه سازه با شاخص‌هایش در مقایسه رابطه آن سازه با سایر سازه‌ها است. به‌گونه‌ای که روایی واگرای قابل قبول یک مدل حاکی از آن است که یک سازه در دل تعامل بیشتری با شاخص‌های خود دارد تا

با سازه‌های دیگر (داوری و رضازاده، ۱۳۹۲). روایی واگرا وقتی در سطح قابل قبول است که میزان AVE برای هر سازه بیشتر از واریانس اشتراکی آن سازه و سازه‌های دیگر (مربع مقدار ضرایب همبستگی بین سازه‌ها) در مدل باشد. بررسی این امر به‌وسیله یک ماتریس صورت می‌پذیرد که خانه‌های این ماتریس حاوی مقادیر ضرایب همبستگی بین سازه‌ها و جذر مقادیر AVE مربوط به هر سازه است. این مدل در صورتی روایی واگرای قابل قبولی دارد که اعداد مندرج در قطر اصلی از مقادیر زیرین خود بیشتر باشند (داوری و رضازاده، ۱۳۹۲). مشخصه اصلی این ماتریس آن است که قطر اصلی آن بزرگ‌ترین عدد در همان ستون است (حنفی‌زاده و زارع، ۱۳۹۱). سپس مقادیر موجود روی قطر اصلی ماتریس را با ریشه دوم مقادیر واریانس شرح داده‌شده در AVE جایگزین می‌کنیم.

جدول ۹- جدول فورنل- لاکر پس از جایگذاری مقادیر ریشه دوم AVE مدلو

اقتصاد کشاورزی	عوامل کشاورزی	توسعه شهری
۰/۶۳۵۵۴۴		
-۰/۱۴۱۹۲۹	۰/۶۸۸۶۳۷	
۰/۵۰۳۶۸۴	-۰/۲۳۶۳۶۷	۰/۷۴۵۲۶۲

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۳۹۹

اساسی‌ترین معیار، ضرایب معناداری Z است. برازش مدل ساختاری با استفاده از ضرایب t به این صورت است که این ضرایب باید از ۱/۹۶ بیشتر باشند تا بتوان در سطح اطمینان ۹۵٪ معنادار بودن آن‌ها را تأیید ساخت. البته باید توجه داشت که اعداد t فقط صحت رابطه‌ها را نشان می‌دهند و شدت رابطه بین سازه‌ها را نمی‌توان با آن‌ها سنجید. در صورتی که مقدار آماره t بیشتر از ۱/۹۶ گردد، ضریب مسیر در سطح اطمینان ۹۵٪ و در صورتی که مقدار آماره t بیشتر از ۲/۵۸ گردد، ضریب مسیر در سطح اطمینان ۹۹٪ معنادار هست (داوری و رضازاده، ۱۳۹۲).

جدول ۱۰- ضرایب معناداری Z فرضیه (مقادیر T-value) مدل یک

مسیر	مقدار T
اقتصاد کشاورزی ← توسعه شهری	۱۷/۶۶۲

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۳۹۹

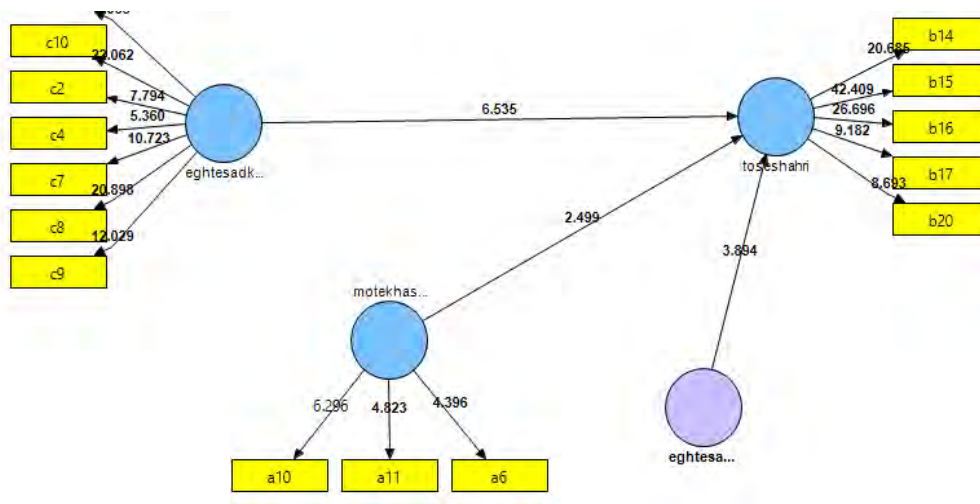
ارزیابی مدل ساختاری (مدل درونی)

بخش مدل ساختاری بر خلاف مدل‌های اندازه‌گیری، به سوالات (متغیرهای آشکار) مربوط نیست و تنها متغیرهای پنهان همراه با روابط میان آن‌ها بررسی می‌شود (داوری و رضازاده، ۱۳۹۲).

ضرایب معناداری Z (مقادیر t-value): برای بررسی برازش مدل ساختاری پژوهش از چندین معیار استفاده می‌شود که اولین و

جدول ۱۱- ضرایب معناداری Z فرضیات (مقادیر T-value) مدل دو

مسیر	مقدار T
اقتصاد کشاورزی ← توسعه شهری	۶/۵۳۵
عوامل کشاورزی ← توسعه شهری	۲/۴۹۹
عوامل کشاورزی ↓ اقتصاد کشاورزی ← توسعه شهری	۳/۸۹۴

شکل ۳- مدل دو در حالت ضرایب استاندارد

جدول ۱۲- نتایج حاصل از آزمون فرضیه‌های مدل دو

فرضیه‌های تحقیق	ضریب مسیر	آماره t	سطح معناداری	نتیجه آزمون فرضیه
اقتصاد کشاورزی ← توسعه شهری	۰/۳۹۰	۶/۵۳۵	<۰/۰۵	مثبت و معنادار
عوامل کشاورزی ← توسعه شهری	-۰/۱۳۱	۲/۴۹۹	<۰/۰۵	منفی و معنادار
عوامل کشاورزی اقتصاد کشاورزی ← توسعه شهری	-۰/۲۱۷	۳/۸۹۴	<۰/۰۵	منفی و معنادار

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۳۹۹

نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادات:

پژوهش حاضر به تبیین سهم و نقش سهم کشاورزی روستایی در ارتقاء شاخص‌های توسعه شهری و منطقه‌ای رودبار می‌باشد. در بررسی فرضیه اول اثر اقتصاد کشاورزی بر توسعه شهری در زمانیکه فقط این دو متغیر در نظر گرفته شدند؛ دارای ضریب مسیر ۰/۵۶۹ بوده و همچنین با توجه به آماره $t = ۱۷/۶۵۲$ در سطح ۹۹ درصد این اثر مثبت و معنادار بوده است و این فرضیه مورد پذیرش قرار گرفت و نشان از این دارد که با افزایش اقتصاد کشاورزی توسعه شهری صورت می‌گیرد که نتیجه این فرضیه با نتایج تحقیقات گذشته از جمله تحقیق آورده در سال ۱۳۹۰ تحت عنوان " نقش کشاورزی در توسعه پایدار روستایی (مطالعه موردی شهرستان فیروزآباد) " و همین‌طور تحقیق زارعی در سال ۱۳۹۰ تحت عنوان " بخش کشاورزی در توسعه پایدار روستایی (مطالعه موردی: بخش مرکزی شهرستان نورآباد ممسنی) " همسو می‌باشد. در بررسی فرضیه دوم اثر عوامل کشاورزی بر توسعه شهری در مدل دوم؛ ضریب مسیر $-۰/۱۳۱$ بوده و همچنین با توجه به آماره $t = ۲/۴۹۹$ در سطح ۹۵ درصد این اثر منفی و معنادار بوده است که نتیجه این فرضیه با نتایج تحقیقات گذشته از جمله مقاله‌ی برقی و همکاران (۱۳۹۰) تحت عنوان "تحلیلی در جهت توسعه یافتگی شهرستان‌های استان اصفهان در شاخص‌های عمده بخش کشاورزی و همچنین عزمی و همکاران (۱۳۹۲) در مقاله‌ای تحت عنوان "چالش‌ها و مشکلات بخش کشاورزی و نقش آن در مهاجرت از روستا به

درصد این اثر مثبت و معنادار بوده است و این فرضیه مورد پذیرش قرار گرفت و نشان از این دارد که با افزایش اقتصاد کشاورزی توسعه شهری صورت می‌گیرد. که نتیجه این فرضیه با نتایج تحقیقات گذشته از جمله تحقیق آورده در سال ۱۳۹۰ تحت عنوان " نقش کشاورزی در توسعه پایدار روستایی (مطالعه موردی شهرستان فیروزآباد) " و همین‌طور تحقیق زارعی در سال ۱۳۹۰ تحت عنوان " بخش کشاورزی در توسعه پایدار روستایی (مطالعه موردی: بخش مرکزی شهرستان نورآباد ممسنی) " همسو می‌باشد. در بررسی فرضیه دوم اثر عوامل کشاورزی بر توسعه شهری در مدل دوم؛ ضریب مسیر $-۰/۱۳۱$ بوده و همچنین با توجه به آماره $t = ۲/۴۹۹$ در سطح ۹۵ درصد این اثر منفی و معنادار بوده است که نتیجه این فرضیه با نتایج تحقیقات گذشته از جمله مقاله‌ی برقی و همکاران (۱۳۹۰) تحت عنوان "تحلیلی در جهت توسعه یافتگی شهرستان‌های استان اصفهان در شاخص‌های عمده بخش کشاورزی و همچنین عزمی و همکاران (۱۳۹۲) در مقاله‌ای تحت عنوان "چالش‌ها و مشکلات بخش کشاورزی و نقش آن در مهاجرت از روستا به

عوامل کشاورزی بر توسعه شهری در مدل سوم؛ ضریب مسیر ۰/۱۴۹- بوده و همچنین با توجه به آماره ۲/۸۸۹۴ در سطح ۹۹ درصد این اثر منفی و معنادار بوده است که نتیجه این فرضیه با نتایج تحقیقات گذشته از جمله مقاله‌ی برقی و همکاران (۱۳۹۰) تحت عنوان "تحلیلی در جهت توسعه یافتگی شهرستان‌های استان اصفهان در شاخص‌های عمده بخش کشاورزی و همچنین عزمی و همکاران (۱۳۹۲) در مقاله‌ای تحت عنوان "چالش‌ها و مشکلات بخش کشاورزی و نقش آن در مهاجرت از روستا به شهر h همسو می‌باشد. در بررسی فرضیه سوم اثر اقتصاد کشاورزی بر توسعه شهری با تعدیل‌گری عوامل کشاورزی در مدل سوم؛ ضریب مسیر ۰/۱۳۲- بوده و همچنین با توجه به آماره ۲/۲۴۴۴ در سطح ۹۵ درصد این اثر منفی و معنادار بوده است که نتیجه این فرضیه با نتایج تحقیقات گذشته از تحقیق کرمی و همکاران (۱۳۹۵) تحت عنوان "نقش جریان محصولات زراعی در پیوندهای روستا-شهری مطالعه موردی بخش مرکزی شهرستان دزفول" همسو می‌باشد.

شهر " همسو می‌باشد. در بررسی فرضیه سوم اثر اقتصاد کشاورزی بر توسعه شهری با تعدیل‌گری عوامل کشاورزی در مدل دوم؛ ضریب مسیر ۰/۲۱۷- بوده و همچنین با توجه به آماره ۳/۸۹۴۴ در سطح ۹۹ درصد این اثر منفی و معنادار بوده است که نتیجه این فرضیه با نتایج تحقیقات گذشته از جمله تحقیق کرمی و همکاران (۱۳۹۵) تحت عنوان "نقش جریان محصولات زراعی در پیوندهای روستا-شهری مطالعه موردی بخش مرکزی شهرستان دزفول" همسو می‌باشد. همچنین در بررسی فرضیه اول اثر اقتصاد کشاورزی بر توسعه شهری در مدل سوم؛ ضریب مسیر ۰/۴۸۶- بوده و همچنین با توجه به آماره ۹/۴۸۲۴ در سطح ۹۹ درصد این اثر مثبت و معنادار بوده است که نتیجه این فرضیه با نتایج تحقیقات گذشته از تحقیق آوردیده در سال ۱۳۹۰ تحت عنوان "نقش کشاورزی در توسعه پایدار روستایی (مطالعه موردی شهرستان فیروزآباد)" و همین‌طور تحقیق زارعی در سال ۱۳۹۰ تحت عنوان "بخش کشاورزی در توسعه پایدار روستایی (مطالعه موردی: بخش مرکزی شهرستان نورآباد ماسنی)" همسو می‌باشد. در بررسی فرضیه دوم اثر

References

- 1- Agriculture Jihad in the south of Kerman province. (2013)
- 2- Asgari, Mansour. (2004). The analysis of the role of agriculture sector in Iranian economy, The first conference on agriculture and national development, Volume 1, Ministry of Agriculture Jihad.
- 3- Dabaagh, Rahim., ZorarParmeh, Mohammad. (2004). Investigating income distribution in Iran using Social Accounting Matrix, Business Research Journal, Quarterly No. 72, Pp. 139-168. (In Persian)
- 4- Davari, Ali, Rezazadeh, Arash, (2013), Structural Equation Modeling with PLS software. Jahad Daneshgahi publication, Chapavol.
- 5- Durand, G. (2003) Multifunctional agriculture a new paradigm for European Agriculture uk, Alderson: Ashgate publishing.
- 6- Eftekhari, A.R., Poor Taheri, H., FarajZadeh, M., HeydariSareban, (2009). The role of empowerment in agricultural development, Case Study: Ardabil Province, Journal of Human geography Research, No. 69, Pp. 87-103. (In Persian).
- 7- Gatag, Sabrata. (2001). An introduction to development economics, Al-Zahra University Press. Second Edition, Tehran. (In Persian)
- 8- Hinderink, J., & Titus, M. (2002). Smalltowns and regional development: Major findings and policy implications from comparative research. *Urban studies*, 39(3), 379-391
- 9- Johan Williams et al, (2016). Sustainable intensification of agriculture for human prosperity and global sustainability, published at.
- 10- Karamifar, Esmat., SoltaniMoghadas, Reyhaneh., Taleshi, Mostafa., Ghafari, Seyed Amin. (2016). the role of crop flow in rural-urban links, Case study of the central part of Dezful city. Scientific-Research Quarterly and International Geographical Association of Iran., Forth year, No. 48, Pp. 7-29. (In Persian)
- 11- Kautsoris, A. (2000). A system Approach to Agricultural and rural Development dept of agricultural economy and rural development university of Alen.s, Greece.
- 12- MokhtariHasari, Arezoo., ShabanAliGhomi, Hossein., Asadi, Ali., ZareiDastgerdi, Zahra. (2010). Analyzing and measuring the level of rural areas with agricultural services and determining the central villages for agricultural services, Case study of the central part of Mianeh city, Quarterly Journal of Rural and Development, thirteenth year, No. 3, Pp. 85-104. (In Persian)
- 13- Momeni, Farshad., Dashtbani, Sara., Banouei, Ali Asghar. (2017). The importance of the agricultural sector in maintaining the

socio-economic balance of Iran's urban and rural structure, Quarterly Journal of Economics and Rural Development, No. 4, Pp. 17-46.

14- Momeni, Mansour, Faal Ghayoumi, Ali, 2012, Statistical Analysis using SPSS, Safaar publication.

15- Nili, Masoud. (2014). Food security environmental water resources management, Ninth Biennial conference on agricultural economics of Iran, Islamic Azad University, Karaj Branch. (In Persian)

16- Omorogiuwa, o ,zivhoricj&Ademoh f. (2014). The role of agriculture in the economic development of Nigeria European scientific journal, 10(4). 133147

17- Ou, Y., & Bevilacqua, C. (2018, May). From Binarism to Polarism: On Rural Knowledge Outflows' Role in Fostering Rural-Urban Linkages. In International Symposium on New Metropolitan Perspectives (pp. 50-57). Springer, Cham.

18- Randinelli.D.A. (1983). Towns and small cities in Development countries the Geographical Review, vol 73.4:29-30

19- Rezvani, Ali Asghar. (1998). Mutual relations between city and village with emphasize on Iran, Payame Noor University Publication. (In Persian)

20- Sarafi, Mozafar. (1998). Fundamentals of regional development planning, The Office of R

21- egiional Planning of the Program and Budget Organization. (In Persian)

22- Saeedi, Abbas, Javanbakht Ghahfarkhi, Zohreh, Azizpour, Farhad, Tavakoli Nia, Jamileh, 2018, The role of rural-urban links in the formation of local area network in border areas; Case study of Gomishan region, Golestan province, Geographical research, Volume 34, Number 1, pp. 30-39. (in Persian)

23- Shokouei, Hossein. (1998). New perspectives on urban geography in Iran, First volume, Samt Publication. "(In Persian)

24- Yad-o-llah, Farid. (1992). Geography and urbanism. Tabriz University.

